

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Cdo/4/2020
Identifikačné číslo spisu: 1115221150
Dátum vydania rozhodnutia: 28.01.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Peter Brňák
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:1115221150.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu V. N. G., bývajúceho v G., R. XX/XX, zastúpeného JUDr. Milanom Szöllössym, advokátom so sídlom v Košiciach, Mlynská 28, proti žalovanej KOOOPERATIVA poisťovňa, a.s. Vienna Insurance Group, so sídlom v Bratislave, Štefanovičova 4, IČO: 00 585 441, zastúpenej JUDr. Baltázom Mucskom, advokátom so sídlom v Bratislave, Vajnorská 55, o zaplatenie 144.463 € s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 16C/190/2015, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo 14. mája 2019 sp. zn. 8Co/62/2018, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalovaná má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava I (ďalej aj „prvostupňový súd“ alebo „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 22. mája 2017 č. k. 16C/190/2015-291 zamietol žalobu žalobcu, vzájomnú žalobu žalovanej, čiastočne konanie o žalobe a vzájomnej žalobe zastavil, a žiadnej zo strán nepriznal náhradu trov konania.

1.1. Poukázal na priebeh konania, argumenty strán, na vykonané dôkazy a zistený skutkový stav preukázaný zhodnými tvrdeniami strán, podľa ktorých považoval za nesporné, že žalovaný ako mandant a žalobca ako mandatár vo funkcii regionálneho riaditeľa agentúry pre paralelnú sieť pre región Košice a Prešov uzavreli dňa 30. mája 2003 mandátnu zmluvu. Žalobca ako mandatár sa v zmluve okrem iného zaviazal riadiť a rozširovať výhradne pre mandanta sieť svojich okresných manažérov predaja (OMP) a ich externých sprostredkovateľov, ktorých úlohou bude po absolvovaní školení uzatváranie poistných zmlúv v mene a na účet mandanta, za ktorú činnosť mu prináležala odmena vo forme riadiacej provízie, ktorej výška bola uvedená v Prílohe č. 2, ktorá tvorila neoddeliteľnú súčasť mandátnej zmluvy a v ktorej bola stanovená výška plánovaných ukazovateľov pre mandatára a spôsob provízneho odmeňovania mandatára za jeho činnosť a plnenie jeho povinností a ukazovateľov uvedených v mandátnej zmluve. Zmluva bola uzavretá na dobu neurčitú a nadobudla platnosť a účinnosť dňom podpisu oboch zmluvných strán.

1.2. Ďalej uviedol, že v priebehu konania žalobca po predložení výpisu z interného systému MIS (manažérsky informačný systém) žalovanou akceptoval v nich obsiahnuté údaje tzv. starej produkcie ako aj údaje tzv. novej produkcie za roky 2011 až 2014 a následne pri vyčíslení žalovanej sumy 125.945,23 € vychádzal z týchto údajov a pri výpočte nároku na doplatenie riadiacej provízie vychádzal z dohodnutej odmeny podľa Prílohy č. 2 pre rok 2006, podľa ktorej nárok na odmenu za región Košice a Prešov bol 4 % z produkčného poistného z novej produkcie a 1,0 % z prijatého poistného z celkového dosiahnutého predpísaného poistného a od výšky takto vypočítaného nároku na riadiacu províziu za roky 2011 až 2014 v sume 298.745,23 € odpočítal preddavkovo uhradenú sumu 172.800 €, a žiadal priznať žalovanú istinu 125.945,23 €.

1.3. Po právnej stránke vec posúdil podľa § 566 ods. 1, ods.2, 571 ods. 1, ods. 2, § 572, § 369 ods. 1, ods. 2, § 369c ods. 1 Obchodného zákonníka (ďalej len „ObZ“) v spojení s § 1, § 2 nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 21/2013 Z.z. a dospel k záveru, že žalobe žalobcu nie je možné vyhovieť, nakoľko žalobca nepreukázal dôvodnosť ním uplatneného nároku, keď nepreukázal, aká bola obvyklá výška odplaty mandátára v čase uzavretia zmluvy za obdobnú činnosť vymedzenú v mandátnej zmluve uzavretej stranami sporu. Odmenu dohodnutú pre rok 2006 nepovažoval za odmenu dohodnutú i pre nasledujúce obdobie ani za odmenu obvyklú za činnosť obdobnú.

1.4. Za nadbytočné považoval žalobcom navrhované dokazovanie výsluchom svedka I.. C. D. a vyžiadanim mandátnych zmlúv z roku 2003 uzatvorených žalovanou s inými regionálnymi riaditeľmi pre paralelnú sieť z dôvodu, že sa nevzťahovali k relevantnému obdobiu ani k výške obvyklej odmeny vo vzťahu k mandátárom iných subjektov pôsobiacich na trhu v poisťovníctve.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalobcu a žalovanej rozsudkom zo 14. mája 2019 sp. zn. 8Co/62/2018 (ďalej aj „napadnuté odvolacie rozhodnutie“) rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti zmenil tak, že žalovanú zaviazal zaplatiť žalobcovi sumu 110.522,36 € spolu s úrokmi z omeškania vo výške 10 % ročne zo sumy 45.450,14 € od 31. januára 2012 do zaplatenia, vo výške 9,75 % ročne zo sumy 26.305,14 € od 31. januára 2013 do zaplatenia, vo výške 9,25 % ročne zo sumy 33.720,02 € od 31. januára 2014 do zaplatenia, vo výške 9,05 % ročne zo sumy 5.047,07 € od 31. januára 2015 do zaplatenia, do troch dní. Vo zvyšnej časti rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 54 %.

2.1. Odvolací súd preskúmal rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti a v medziach odvolacích dôvodov, ktorými je viazaný [§ 379 a § 380 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“)], na odvolacom pojednávaní (§ 385 ods. 1 CSP) zopakoval dokazovanie v potrebnom rozsahu (§ 384 ods. 1 CSP) a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu je (čiastočne) dôvodné.

2.2. Odvolací súd uviedol, že bol správny záver súdu prvej inštancie, že medzi stranami nedošlo k uzavretiu Prílohy č. 2 pre roky 2011 až 2014, čo malo za následok, že výška odplaty v podobe riadiacej provízie nebola pre toto obdobie medzi stranami dojednaná, a preto v zmysle § 571 ods. 1 ObZ žalobcovi vznikol proti žalovanému nárok na zaplatenie odplaty za činnosť vykonávanú podľa článku 1.2. mandátnej zmluvy vo výške obvyklej za obdobnú činnosť v čase uzavretia zmluvy. Odvolací súd zhodne so žalovanou zastával názor, že ust. § 571 ods. 1 ObZ je potrebné vykladať tak, že pokiaľ presná výška odplaty nebola v tomto prípade dohodnutá len za časť trvania mandátnej zmluvy, relevantné časové obdobie pre určenie obvyklej odmeny je prvý rok, v ktorom absentovala dohodnutá výška odmeny, teda rok 2007, a preto argumentácia žalobcu založená na tvrdení, že rozhodujúcim okamihom bol rok 2003, kedy bola mandátna zmluva uzatvorená, neobstojí, a z tohto dôvodu boli nadbytočné aj ním navrhované dôkazy na preukázanie výšky obvyklej odplaty v roku 2003.

2.3. Za situácie, keď žalovaná nepreukázala, že je objektívne možné stanoviť výšku odplaty žalobcu s ohľadom na výšku odplaty poskytovanú mandátárom za obdobnú činnosť inými subjektmi pôsobiacimi na poistnom trhu, odvolací súd dospel k záveru, že pri určení obvyklej odmeny podľa § 571 ods. 1 ObZ je potrebné vychádzať z obvyklej praxe medzi žalobcom a žalovanou ako aj medzi žalovanou a inými subjektmi, s ktorými žalovaná uzatvorila mandátne zmluvy na obdobnú činnosť.

2.4. Zo zmlúv o výkone funkcie regionálneho riaditeľa paralelnej siete zo dňa 1. augusta 2011 a 4. augusta 2010 vyplývalo, že regionálni riaditelia paralelnej siete regiónu Prešov U. H. a N. R. mali v roku 2010 a 2011 dohodnuté ako plánované ukazovatele plán predpísaného poistného a podmienkou úplného priznania ročnej odmeny bolo okrem iného aj splnenie plánovaného objemu predpísaného poistného regiónu paralelnej siete. Po zopakovaní dokazovania odvolací súd zistil, že odmena riadiacej provízie sa

rovnako vypočítavala v Prílohe č. 2 pre žalobcu za roky 2004-2006, v návrhoch zmlúv predložených žalovanou na podpis žalobcovi za ďalšie obdobie, ako aj v zmluvách uzatvorených žalovanou s inými regionálnymi riaditeľmi, a to tak, že percentuálna výška odmeny bola podmienená splnením plánu predpísaného poistného v určitom objeme, resp. krátená v prípade nedodržania plánu predpísaného poistného. Z uvedeného odvolací súd vyvodil, že tieto bežne (všeobecne) u žalovanej uplatňované kritériá je potrebné považovať v danej veci za relevantné pre stanovenie obvyklej odmeny pre žalobcu.

2.5. Vzhľadom na to, že v priebehu konania sa strany zhodli na percentuálnej výške odmeny 1 % zo starej produkcie a 4 % z novej produkcie, ktorá bola medzi stranami naposledy dojednaná v Prílohe č. 2 pre rok 2006, teda najbližšie k rozhodnému obdobiu 2007, odvolací súd dospel k záveru, že za obvyklú je potrebné považovať odmenu vo výške 4 % z produkčného poistného z novej obchodnej produkcie a 1 % z prijatého poistného z celkového dosiahnutého predpísaného poistného, pričom prináležalo žalovanej oprávnenie výšku takto vypočítanej riadiacej provízie v závislosti od splnenia plánu predpísaného poistného žalobcom alikvotne znížiť, a to buď podľa pravidiel vyplývajúcich z poslednej Prílohy č. 2 pre rok 2006 alebo iným spôsobom bežne žalovanou uplatňovaným u iných regionálnych riaditeľov.

2.6. Odvolací súd uviedol, že v konaní bolo dôkaznou povinnosťou žalobcu preukázať výšku produkčného poistného z novej produkcie a výšku prijatého poistného z celkového dosiahnutého predpísaného poistného ako základ pre výpočet percentuálnej výšky odmeny. Povinnosťou žalovanej bolo dôkazne podložiť svoje tvrdenia, že žalobca nesplnil plánovaný ukazovateľ predpísaného poistného za jednotlivé roky a že bolo potrebné pristúpiť ku kráteniu odmeny. Žalobca si vypočítal výšku riadiacej provízie tak, že prevzal číselné údaje o výške prijatého poistného (stará produkcia) a výške produkčného poistného (nová produkcia) za roky 2011-2014 za paralelnú sieť región Košice a Prešov uvedené vo výpise z interného systému MIS a vypočítal si výšku provízie ako 1 % zo starej produkcie a 4 % z novej produkcie, od ktorej odpočítal preddavkovo uhradenú sumu 172.800 €. Žalovaná namietala, že žalobca si pri výpočte svojho nároku zahrnul aj výsledky z činností, ktoré nedosiahol on ako regionálny riaditeľ, keď nezohľadnil činnosť ostatných regionálnych riaditeľov v Prešove, čím si prisvojil ich výsledky. V konaní nebolo sporným, že od 4. augusta 2010 vykonával funkciu riaditeľa pre región Prešov N. R., ktorému bola vyplatená v roku 2011 riadiaca provízia 18.400 €, od 1. augusta 2011 túto funkciu vykonával U. H., ktorému bola vyplatená riadiaca provízia 8.000 € a od 1. februára 2012 do 1. septembra 2012 túto funkciu vykonával U. R., ktorému bola vyplatená riadiaca provízia 13.000 eur. Z podkladov žalovanej o vyplácaní mesačných záloh na ročné odmeny pre rok 2011 a 2012 vyplýva, že žalobca bol vyplácaný za región Košice a za región Prešov boli vyplácaní v roku 2011 N. R. a následne U. H. a pre rok 2012 bol zálohovo vyplácaný ako riaditeľ regionálny riaditeľ paralelnej siete Prešov U. R.. V nadväznosti na uvedené žalovaná argumentovala, že výsledky za región Prešov za obdobie od 4. augusta 2010 do 1. septembra 2012 nie je možné zahrnúť do celkových výsledkov žalobcu. Z uvedeného vyplýva, že okrem žalobcu sa na celkových výsledkoch regiónu Prešov podieľali v rokoch 2011 a 2012 aj iné osoby vo funkcii regionálneho riaditeľa paralelnej siete Prešov, a preto žalobca nemohol ako základ výpočtu províznej odmeny použiť výsledky dosiahnuté v rámci celého regiónu Prešov, teda aj výsledky dosiahnuté súčasne popri ňom pôsobiacimi regionálnymi riaditeľmi regiónu Prešov, a bolo dôkaznou povinnosťou žalobcu za tejto situácie preukázať jeho výsledky týkajúce sa novej a starej produkcie, z ktorých mu prináležala percentuálna výška riadiacej provízie. V časti týkajúcej sa nároku na zaplatenie riadiacej provízie za región Prešov v rokoch 2011 a 2012 však žalobca nepreukázal relevantné údaje starej a novej produkcie, z ktorej mu prináležala percentuálna výška riadiacej provízie, a preto za stavu, keď žalobca nepreukázal výlučne jeho činnosťou dosiahnuté výsledky v regióne Prešov ako podklad pre výpočet riadiacej provízie za uvedené obdobie, nepovažoval odvolací súd v tejto časti nárok žalobcu za dôvodný.

2.7. Odvolací súd uzavrel, že žalobcovi vznikol nárok na zaplatenie riadiacej provízie v roku 2011 a 2012 (len) za región Košice. V roku 2011 mal žalobca nárok na províziu za starú produkciu 1 % zo sumy 2.768.631,01 €, t.j. vo výške 27.686,31 € a na províziu za novú produkciu 4 % zo sumy 1.524.095,65 €, t.j. vo výške 60.963,826 €, spolu za rok 2011 v sume 88.650,136 €. V roku 2012 mal žalobca nárok na províziu za starú produkciu 1 % zo sumy 2.340.195,76 €, t.j. vo výške 23.401,957 € a na províziu za novú produkciu 4 % zo sumy 1.152.579,52 €, t.j. vo výške 46.103,180 €, spolu za rok 2012 v sume 69.505,137 €. Za roky 2013 a 2014 vznikol žalobcovi nárok na zaplatenie riadiacej provízie za výsledky starej a novej produkcie v regiónoch Prešov aj Košice. V roku 2013 žalobcovi patrí celková odmena vo výške 76.920,02 € a za rok 2014 celková odmena vo výške 48.247,07 €. Po odpočítaní preddavkovo

uhradenej sumy 172.800 €, t.j. 43.200 € ročne (3.600 € mesačne) z celkovej odmeny 283.322,363 €, vznikol žalobcovi za roky 2011 až 2014 nárok na doplatenie odmeny vo výške 110.522,36 €.

2.8. Nárok žalobcu na zaplatenie provízie sa stal splatným po vykonaní dohodnutej činnosti (§ 571 ods. 2 ObZ), teda po ukončení príslušného kalendárneho roka podľa dosiahnutých výsledkov, teda údajov ohľadne novej a starej produkcie, a preto jeho splatnosť nastala najskôr 30. januára nasledujúceho roka a dňom 31. januára sa žalovaná dostala do omeškania.

2.9. S poukazom na uvedené odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej zamietajúcej časti zmenil podľa § 388 CSP tak, že žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi istinu vo výške 110.522,36 € spolu s úrokmi z omeškania a vo zvyšnej časti rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil podľa § 387 ods. 1 CSP.

2.10. O nároku na náhradu trov (celého) konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 2 CSP v spojení s § 255 ods. 2 CSP a § 256 ods. 1 CSP.

3. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu v časti výrokov, ktorými potvrdil prvostupňový rozsudok a priznal žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 54 % podal žalobca (ďalej aj „dovolaťel“) dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. Žiadal dovolací súd, aby zmenil napadnuté odvolacie rozhodnutie tak, že mu prizná od žalovanej sumu 125.945,23 € istiny a bližšie označené úroky z omeškania, ako aj trovy konania v rozsahu 74 % a dovolacie trovy v rozsahu 100 %.

3.1. Za spornú právnu otázku, od ktorej záviselo právne posúdenie veci odvolacím súdom a ktorú tento posúdil nesprávne považoval žalobca otázku: „Je v súlade s článkom 8 Civilného sporového poriadku postup, ktorým súd na ťarchu žalobcu hodnotil neunesenie dôkazného bremena na preukázanie skutočnosti, ktorú tvrdil v spore žalovaný a žalovaný z jej tvrdenia vyvodzoval pre seba priaznivé dôsledky?“ Po opise priebehu konania žalobca v podstatnom uviedol, že nebol to on, ale žalovaná, ktorá v konaní tvrdila, že žalobca prakticky nevykonával svoju funkciu v regióne Prešov v rokoch 2011 a 2012 a teda, že sa nepodieľal na výsledkoch tzv. starej či novej produkcie. Žalovaná (a nie on) vyvodzovala z tohto tvrdenia pre seba priaznivé okolnosti. Bolo preto dôkaznou povinnosťou žalovanej (nie žalobcu) preukázať, že to boli iné osoby, ktoré reálne vytvorili výsledky tzv. starej a novej produkcie v tomto období. Na základe uvedeného mal potom odvolací súd na obvyklú odplatu započítať žalobcovi aj províziu z výsledkov starej a novej produkcie paralelnej siete regiónu Prešov za roky 2011 a 2012, ktoré spolu predstavovali sumu 15 422,87 €. Aj keby mala žalovaná v tomto pravdu (čo on popieral) aj v takom prípade mu za roky 2010 a 2011 v rámci regiónu Prešov patrila provízia vo výške 1 % (z tzv. starej produkcie), keďže na jej vytvorení sa podieľal výlučne žalobca niekoľkoročnou prácou od uzavretia mandátnej zmluvy v roku 2003. Rovnako, aj keby v období rokov 2010 a 2011 bolo nevyhnutné považovať N. R., U. H. a U. R. za riaditeľov paralelnej siete pre región Prešov, aj v takom prípade by žalobca minimálne 6 mesiacov vykonával výlučne funkciu riaditeľa pre región Prešov (uvedené osoby totiž svoje funkcie preukázateľne nevykonávali v období od 1. decembra 2011 do 1. februára 2012 a od 1. septembra 2012 do 31. decembra 2012). V neposlednom rade poukázal na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 5Obo/52/2010.

4. Žalovaná vo svojom vyjadrení k dovolaniu žalobcu v podstatnom uviedla, že v predmetnom prípade dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP neobstoí, pretože v prípade právnej otázky formulovanej žalobcom v dovolaní ide o posúdenie otázky zmluvného vzťahu medzi dvoma zmluvnými partnermi, ktorá je súdnou praxou vyriešená. V ďalšom uviedla, že bol to žalobca, ktorý mal osvedčiť riadne svoj uplatnený nárok a nie žalovaná, ktorá mala v inkriminovaný čas uzatvorené zmluvy s inými regionálnymi riaditeľmi. Navrhla, aby dovolací súd dovolanie odmietol alternatívne zamietol a priznal žalovanej náhradu dovolacích trov.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), skúmal prípustnosť dovolania bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP). Dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) rozhodnutia dovolacieho súdu je uvedené v nasledovných bodoch.

6. Najvyšší súd opakovane vyjadril záver, v zmysle ktorého právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (1Cdo/6/2014, 3Cdo/357/2015, 4Cdo/1176/2015, 5Cdo/255/2014, 8Cdo/400/2015). Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

7. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená (meritorným rozhodnutím predstavujúcim *res iudicata*), musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad (3Cdo/319/2013, 1Cdo/348/2013, 3Cdo/357/2016, 3ECdo/154/2013, 3Cdo/208/2014).

8. Ak by najvyšší súd bez ohľadu na prípadnú neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane [porovnaj rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. II. ÚS 172/03].

9. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

10. Podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

11. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

12. K posúdeniu dôvodnosti dovolania (či dovolateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení) môže dovolací súd pristúpiť len po prijatí záveru o prípustnosti dovolania. Právna úprava dovolacieho konania obsiahnutá v CSP (podobne ako predchádzajúca právna úprava, pozn.) dôsledne odlišuje prípustnosť a dôvodnosť dovolania (pozri bod 8).

13. V neposlednom rade dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom. Rovnako je dovolací súd viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP).

14. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnu (teda v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou odvolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj procesnoprávna (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní (a to

jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom). V prípade absencie vymedzenia právnej otázky preto nemôže najvyšší súd pristúpiť ani k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili prvoinštančný a odvolací súd.

15. Nevyhnutnou podmienkou prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP je, že sa týka právnej otázky, na riešení ktorej založil odvolací súd svoje rozhodnutie. Toto ustanovenie dopadá len na takú právnu otázku, ktorú: a/ odvolací súd riešil [neponechal ju nepovšimnutou a pri svojich právnych úvahách nedotknutou, ale ju riadne nastolil, vysvetlil jej podstatu, vyjadril vo vzťahu k nej svoje právne úvahy (prípadne možnosti odlišných prístupov k jej riešeniu) a vysvetlil jej riešenie a tiež dôvody, so zreteľom na ktoré zvolil práve riešenie, na ktorom založil svoje rozhodnutie], a b/ (zároveň) dovolací súd ešte neriešil. Otázka, ktorou sa strany sporu, prípadne aj súd v konaní síce zaoberali, na vyriešení ktorej ale nie je v konečnom dôsledku založené dovolaním napadnuté rozhodnutie, nie je relevantná v zmysle tohto ustanovenia (3Cdo/214/2018).

16. Za spornú právnu otázku žalobca považoval, či „[j]e v súlade s článkom 8 Civilného sporového poriadku postup, ktorým súd na ťarchu žalobcu hodnotil neunesenie dôkazného bremena na preukázanie skutočnosti, ktorú tvrdil v spore žalovaný a žalovaný z jej tvrdenia vyvodzoval pre seba priaznivé dôsledky?“ Ďalej uvádzal, že nie on, ale žalovaná mala dôkaznú povinnosť preukázať, že za roky 2011 a 2012 nemal nárok na riadiacu províziu (bod 3.1.).

17. Žalobcom (kvalifikovane zastúpeným advokátom, pozn.) v dovolaní takto formulovanú právnu otázku odvolací súd neriešil, t.j. riadne ju nenastolil, nevysvetlil jej podstatu, nevyjadril vo vzťahu k nej svoje právne úvahy, ani nevysvetlil jej riešenie (bod 15 argumentum a contrario). Už z uvedeného dôvodu nebola právna otázka formulovaná dovolateľom relevantnou v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 CSP, pretože od jej riešenia nezáviselo rozhodnutie odvolacieho súdu. V neposlednom rade žalobcom formulovaná dovolacia otázka bola (aj) vnútorne rozporná a protirečivá, keď dôsledne nerozlišoval medzi procesným tvrdením žalovanej a dôkazným bremenom v spore, vymedzeným na vec sa vzťahujúcou hmotnoprávnou normou (§ 571 ods. 1 ObZ) a nie Čl. 8 CSP, ako uvádzal žalobca.

18. Odvolací súd v prevažujúcom rozsahu vyhovel nároku žalobcu, keď zmenil prvostupňový rozsudok (bod 1) a priznal žalobcovi istinu vo výške 110.522,36 € s príslušenstvom, ako aj alikvotnú časť trov konania. Potvrdil prvostupňový rozsudok (zamietajúci) iba v časti žalobcom uplatneného nároku na zaplatenie riadiacej provízie v období rokov 2011 a 2012, a to z kruciólného dôvodu, že žalobca nepreukázal výlučne jeho činnosťou dosiahnuté výsledky v regióne Prešov ako podklad pre výpočet riadiacej provízie za uvedené obdobie (bod 2.6.). V tom čase totiž vykonávali funkciu riaditeľa v tomto regióne tri - od osoby žalobcu - odlišné osoby (aj) ktorých výsledky žalobca neoprávnene použil ako základ výpočtu províznej odmeny. Sporovými stranami rozporovanú skutočnosť, či vyplatenie riadiacej provízie záviselo od splnenia plánu predpísaného poistného (žalovaná) alebo nie (žalobca), ktorá pre priznanie riadiacej provízie mala podstatný význam, uzavrel odvolací súd tak, že vyplatenie riadiacej provízie záviselo od splnenia plánu predpísaného poistného (podľa prílohy č. 2 pre rok 2006 alebo iným spôsobom bežne žalovanou uplatňovaným u iných regionálnych riaditeľov). Takto zisteným skutkovými stavom bol dovolací súd viazaný (§ 442 CSP), pričom podmienka splnenia plánu predpísaného poistného ani nebola žalobcom v dovolaní namietaná.

18.1. Právne vec (v zmeňujúcej i v potvrdzujúcej časti) odvolací súd posúdil podľa § 571 ods. 1 ObZ, v zmysle ktorého ak výška odplaty nie je určená v zmluve, je mandant povinný zaplatiť mandatárovi odplatu, ktorá je obvyklá v čase uzavretia zmluvy za činnosť obdobnú činnosti, ktorú mandatár uskutočnil pri zariadení záležitosti (zvýraznil dovolací súd, pozn.). Z uvedeného hmotnoprávneho ustanovenia inter alia vyplýva, že dôkazná povinnosť preukázania výkonu činnosti (ak výška odplaty nie je určená v zmluve) svedčí mandatárovi (žalobcovi).

18.2. Relevantné právne posúdenie veci odvolacím súdom v časti potvrdzujúceho výroku jeho rozhodnutia preto nesúviselo s procesným ustanovením Čl. 8 CSP, ako to uvádza dovolateľ pri formulovaní právnej otázky (bod 3.1.), a preto ani nemožno považovať žalobcom nastolenú otázku za takú, na riešení ktorej založil odvolací súd svoje rozhodnutie (bod 15 a/). Odvolací súd založil svoje (potvrdzujúce) rozhodnutie na aplikácii ustanovenia § 571 ods. 1 ObZ, ktorá právna norma (a nie Čl. 8

CSP, pozn.) bola aj určujúca pre rozdelenie dôkazného bremena medzi účastníkmi.

19. Nad rámec zistenej neprípustnosti dovolania žalobcu, čo bolo dôvodom jeho odmietnutia, považuje dovolací súd právne závery odvolacieho súdu v časti jeho potvrdzujúceho výroku za správne, keďže na vec sa vzťahujúci hmotnoprávny predpis (§ 571 ods. 1 ObZ) pri preukazovaní riadne vykonanej činnosti (ak výška odplaty nie je určená v zmluve) zaťažuje v súdnom konaní mandatára (žalobcu). Rozdelenie dôkazného bremena medzi účastníkmi v spore závisí na tom, ako vymedzuje relevantná právna norma práva a povinnosti účastníkov. Obvykle platí, že skutočnosti navodzujúce žalované právo musí tvrdiť žalobca, zatiaľ čo okolnosti toto právo vylučujúce sú záležitosťou žalovaného. Ak v priebehu konania žalovaná spochybnila časť žalobného nároku tým, že žalobca si pri výpočte svojho nároku (jeho časti) zahrnul aj výsledky z činností, ktoré nedosiahol on ako regionálny riaditeľ, ale iní regionálni riaditelia, aj ktoré (cudzie) výsledky slúžili ako podklad pre výpočet riadiacej provízie, závislej (aj) od splnenia plánu predpísaného poistného (bod 18 in fine), nemožno konanie žalovanej v tomto smere hodnotiť ako nekorektné a zavádzajúce.

20. Vzhľadom na to, že žalobca v dovolaní nevymedzil právnu otázku, na ktorej založil svoje rozhodnutie odvolací súd, dospel dovolací súd k záveru, že na podklade takéhoto dovolania nemožno uskutočniť meritorný dovolací prieskum. Z týchto dôvodov dovolanie žalobcu nie je procesne prípustné. Vzhľadom na to jeho dovolanie odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP.

21. Najvyšší súd rozhodnutie o trovách dovolacieho konania neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

22. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.